

KARIS

A woman with short brown hair and glasses, wearing a black turtleneck and blue jeans, stands on the left with her hands on her hips. A man with a shaved head, wearing a blue and white striped long-sleeve shirt and blue jeans, stands on the right with his right arm raised and his left hand on his hip. Behind them is a green chalkboard with various white drawings, including faces and a network diagram. The floor is made of dark wood planks.

3.

2018/19

REDAKCIA

**Karis – the school magazine,
časopis Bilingválneho gymnázia
Milana Hodžu v Sučanoch**

Ročník ôsmy, číslo tretie (január/
február/marec), náklad 200 kusov

Šéfredaktorka:

Lucia Magáthová

Zodpovedný pedagóg:

Mgr. Marián Steiner

Zástupca šéfredaktora junior:

Tomáš Košárek

Zástupca šéfredaktora senior:

Monika Sereková

Grafika:

Martin Bažlek

Prispievatelia v tomto čísle:

Veronika Bajnoková, Romana
Čanigová, Tereza Ďaďová, Tomáš
Gábriš, Erika Grolmusová, Natália
Hilbrychtová, Mgr. Karol Horníček,
Viktor Chladnuch, Gabriela
Chlebcová, Hâma Ismail, Veronika
Karasová, Tomáš Košárek, Soňa
Lukáčová, Lucia Magáthová,
Richard Ján Mojš, Katarína
Pirháčová, Patrícia Ravná, Monika
Sereková, Terézia Slyšková, Anna
Štefanková, Jana Uhrinová

Tlač: P+M Turany

**Vychádza s podporou: Študijný
fond n.o.**

OBSAH

GBAS Timeline	4
Vedľajší rozhovor	6
Univerzity	9
Playlist môjho života	11
Hlavný rozhovor	15
Ešte som nebol v KARISE	17
Psychológia	18
Denník triedneho učiteľa	19
Realitná kancelária	20
Erasmus	21
Cestovanie	22
Bakelita	24
Politika	26
Móda	28
Veda	30
Fotenie	32
Reviews	34
Orol Sučiansky	36

str. 22

EDITORIÁL

Drahí čitatelia, zamyslime sa nad tým, ako rýchlo plynie čas. Presne tak. Presne ako starí ľudia, či skôr ľudia, čo si už niečím prežili. Či ste už na našej škole pol roka alebo rovno štyri a pol, určite sa často obzriete späť a uznáte, že od svojho včerajšieho „ja“ ste sa zmenili. Keď sa pozriem na svoju oznamkovú fotku, vid' obrázok vedľa, premýšľam nad tým, v čom ma naša škola zmenila. Pred rokom som odhodila okuliare, účes som zmenila asi 10-krát a možno aj trochu schudla. Tie zmeny očiam neviditeľné, ako slovami Exupéryho, sú vo vnútri človeka.

Včera si ku mne na lavičku sadla moja učiteľka chémie zo základnej. Keďže som sa zmenila, vôbec ma nespoznala. Rozmýšľala som nad tým, či sa zmenila aj ona. Nie fyzicky, tam žiadna zmena nenastala, ale osobnostne. Predsa len, už je na dôchodku, a na všetkých svojich bývalých žiakov už dávno zabudla. Pred pár rokmi to bola práve ona, kto mi povedal, že nemám šancu dostať sa na výberovú školu. Nepovedala prečo. Možno sa jej nepáčil môj projekt, možno som sa jej nepáčila ja. Dôležité ale je, že som sa nahnevala a prihlásila na GBAS. Táto skúsenosť, aj keď vykonaná prchko, ma zmenila na nespoznanie. Pred štyrmi rokmi som si nevedela vypýtať lístok na autobus, spraviť powerpointovú prezentáciu, zapnúť šporiák, ... v skratke, bola som k ničomu. Uznávam to teraz, na staré kolená.

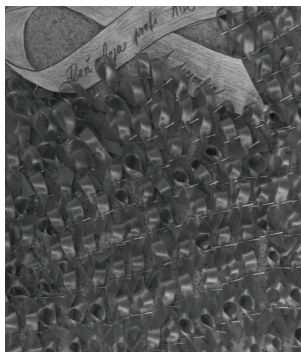
V mojej taške ma omínali moje oznamká. Tých som si kúpila 40 ale rozdala len 5, lebo už okolo seba nemám toľko ľudí

ako kedysi. Aj tí sa zmenili. Kto si však zaslúžil moje oznamko viac, ako človek, ktorý sa zapríčinil o to, že som chodila na túto školu? Jedine ona. Ale aj tak som jej ho nedala, lebo som sa bála osloviť ju. V tom som sa ešte nezmenila. Oznamko má ale stále slúžiť ako spomienka na časy minulé. Chcem preto, aby aj náš časopis fungoval ako forma spomienky. Nemusíte ju rozdávať rodine a priateľom. Stačí, keď si ju necháte doma v nejakej a starej krabici a kto vie – možno o pár rokov sa vám zacnie za vašou strednou a práve toto číslo časopisu vám ju pripomenie, keď si ho prečítate. Nemusíte si tým nič dokazovať, ale človeka to aj tak poteší. Ak je toto ten prípad, zdravím do budúcnosti a užite si vaše mladé „ja“. S pozdravom,

Lucia Magáthová

30. 11. 2018
Červené stužky

20. 12. 2018
Nový KARIS s Jankom Svýbom

20. 12. 2018
Vianočná
večerná škola

PRÁZDNINY

20. 12. 2018
Christmas assembly

27. 11. - 2. 12. 2018
Štrasburg a Paríž

Vďaka programu Euroscola sme mali možnosť zúčastniť sa pracovného dňa v Európskom parlamente v Štrasburgu, deň v Disneylande a taktiež prehliadku Paríža.

-Adka Repáňová (Y5)

11. 1. 2019 Venček (Year 2)

Tance na úvod sa nám podarili a všetci prišli viac menej včas. Atmosféra bola na začiatku vážna, ale po zvyšok večera uvoľnená a veselá. Celý ročník si poriadne zatancoval aj na DJ-ov výber, ktorý púšťal pomedzi program. Jasné, že okrem rodičov so žiakmi sa na parket dostali aj naši triedni. Dúfam, že Venček 2019 prevýšil všetkých očakávania, lebo moje určite.

21. 2. 2019 Valentínsky ples

24. 1. 2019 Stretnutie so psychológom

6. 2. 2019 Palachfest

Január - Február 2019 Pretestovanie

THE JOURNEY OF AN ARTIST

(EMILIO PINCHI ON HOW TO TURN YOUR HOBBY INTO A JOB)

How would you describe yourself? Quite a tricky question that's easy to ask, but harder to answer. But sometimes, even the hardest question requires nothing more than pure simplicity in its answer. "I sing and I play the guitar?" replies Emilio, almost asking himself. The Liverpool singer-songwriter who describes his musical creations as a "lovechild of Mac DeMarco and Elliott Smith" has clearly encountered this question many times.

You may have been lucky enough to witness his performance at Strojár last year. If so, you would have seen a performance honed over a number of years. Emilio has been on the scene for a while. "If I wasn't a singer, I'd be a dentist driving a Porsche." jokes Emilio. Luckily for the music industry, his mum's dream of

him becoming a dentist never came to pass and he could fully focus on music. Since his breakout with the Trying Man EP in 2014, he's been playing gigs and writing tunes, exploring the nooks and crannies of music. If you think he's become quite a busy guy, you'd be right - he's come a long way.

A Star Is Born

Emilio Pinchi is now an established artist, but how does one make a career in music? What's the secret behind it? "Eventually what started out as a hobby became the way I earned money." says Emilio. For him, it started back in the early days, when young Emilio "thought guitars were cool". So he got himself a guitar and by the time he was 15, he found himself writing songs and playing in bands.

It progressed pretty quickly from there. He would turn up at gigs and get to know people here and there - the people putting the gigs on, the ones behind the camera and many others active in the industry. "I guess I realised I wanted to be a musician when I started playing gigs. It sort of became my identity when I was teenager, and maybe I never grew out of it." He then adds: "I think being a musician is one of those things that can sort of creep up on you." The question of whether one becomes a musician or has to be born one is left hanging in the air for now. But that's not the important

thing here, at least in Emilio's case.

Getting into the music industry can sometimes seem as a mission impossible to most of us. According to Pinchi's thinking, the music industry is huge and it's up to us which part of it we decide to engage with. Whether it's playing sold out arenas and stadiums or doing small gigs in your local pub, there are many different ways we can find our place.

"I think it's a combination of doing something exciting and just getting to know a bunch of people. Then the industry comes to you!" Easy as that! Although the music scene in Liverpool is massive and packed with artists, to Emilio "it feels more like a village sometimes."

Finding your own unique voice in this big musical sea isn't, however, a big deal for a young artist like Emilio. "It's less about what everyone else is doing and more about figuring out what you're all about as a person and an artist. Nobody's going to be doing what you're doing if you figure that out."

Another interesting thing that has shaped Emilio's career since the very beginning was his LIPA experience (NOT *that* LIPA experience, calm down). The Liverpool Institute for Performing Arts founded by Sir Paul McCartney, where Emilio studied. Does it instantly make you an artist? No, it doesn't, but as Emilio describes, it did help him out. "I met lots of likeminded people who were all interested in the same things as I was. I think being in an environment like that helps way more than you realise with most things in life."

This may have given Emilio the tools to record his very first EP in a very DIY way - in the comfort of his home. That was quite some time ago, however. Over time, all good artists and their music evolve. "I still work in a very DIY way I guess - the Holiday EP was also recorded at my house for example. I think it's more the stuff I'm writing about that's evolved. Trying Man was a very inward looking record. Holiday's more like people-watching."

To the Heart of Europe and Beyond

It's pretty rare to see a foreign artist being enthusiastic about Slovakia - to come here, play gigs and then be keen enough to come back. No matter how surreal that sounds, this is Emilio's case. "Slovakia is such a pretty country! You literally have so many mountains and castles everywhere, it's just such a nice place to travel! Everyone was super friendly everywhere I went as well." says Emilio.

This enthusiasm came about through a former GBAS student called Marek. They met in Liverpool, studying at the same uni. "We used to both go to this open mic

in the student bar so I guess he saw me play there a lot when I was starting out. Feels like a lifetime ago, but it's probably only a few years."

It didn't take long till Marek asked Emilio whether he'd like to play a couple of shows in Bratislava and Prague. "They ended up being two of the favourite shows I'd ever played, so then I wanted to come back and play more places!" And that's how the show in Martin came about.

"Playing in your theatre was definitely a highlight!" says Emilio. His 2018 Czech and Slovak tour was full of fun, performing in different towns every night and meeting lots of new people. Czech and Slovak audience certainly made a good impression on him. "I think compared with a UK audience, people seem more into music. They just seem more interested or excited or whatever in checking out a new band in general. Maybe I was just playing all the fun places though," he says.

The appreciation was certainly mutual and Emilio has gained a bunch of new fans. People fell in love his music, whether it was because of the amazing atmosphere during gigs, his performance, the lyrics, the melodies or a combination of all of them - this mystery is meant to stay unresolved. "It's not something I really think about too much, it's more just super exciting playing to new people, especially in a different country. I think if you're really into the performance though, people can tell, and they enjoy it more. And then you can tell when the audience is into it, and you feed back

off that, so it's like an endless loop or something. Maybe that's it!"

What Does the Future Hold?

In every venture, there's tons of hours of blood, sweat and tears, but with hard work there also comes great delight. So far, Emilio's music has been played on BBC radio and he's even appeared on TV. However, that's not all Emilio can be happy about in his career. "I'm proud of the music I've recorded because one day when I'm really old, I'll have something to remember it all by. But honestly, touring in Europe is my absolute favourite thing I've done so far. Being able to meet so many new people and see all these new places because of music is the best thing in the world. I'd never have imagined doing any of that when I was a fifteen year old in the West Midlands."

"I've not achieved half of what I want to yet - I feel like I'm still fairly early on in my career, which I suppose I am really." This ambitious and long-standing Elliot Smith fan is only getting started.

"I want to play more countries in Europe, and return to Slovakia and the Czech Republic again. I'd like to play in the US one day. Mostly I don't have any expectations at all. I have some ideas of what I'd like my music to achieve but whatever happens, happens I guess."

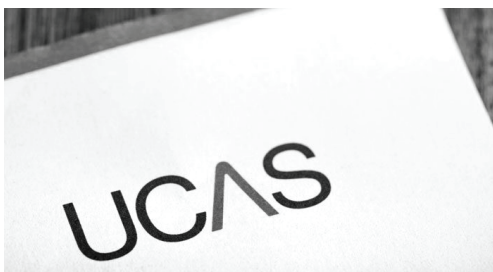
We're definitely gonna keep an eye out for whatever comes next Emilio, until next time, dream big!

Monika Sereková

A FEW THINGS ABOUT APPLYING TO UK UNIVERSITIES THAT I WOULD HAVE LIKED TO HAVE KNOWN ABOUT WHEN I WAS YOUNGER (BUT I DID NOT)

As I have recently passed the laborious process of applying to UK universities, I feel, to a certain extent, obliged to pass to you some of the acquired insights on what I would have done differently during my first four years of study at GBAS, so that choosing your course at university would not be so painful, stressful, and emotionally draining as it was for me. The very first thing I would advise you is to find what you are really interested in. It sounds like the most apparent cliché a person may advise, but in fact, it is the quintessential factor in deciding which field of interest you want to pursue at a university level. Try to introspect yourself as soon as possible, try to find which subject gives you the most pleasure to invest your time in and on which subject you are able to work with most ardour and zeal. To achieve this, it is advisable

to work hard under pressure of the Third Year. Only then you will be able to find out whether you are suitable or not, and, most importantly, if you have the mental capacity to study 8 hours straight for a biology test or to write three different scientific tests on the same day. Remember that during the first three years, finding out which subject is not suitable for you is as valuable as finding the one that is. Therefore, don't be depressed or feel unworthy only because you are not getting straight A's from every subject. A great advantage you will gain once you find out what interests you the most (even a loose idea will be sufficient) is that you will be able to focus on widening your knowledge from subjects that matter to you and not waste your time on getting good grades from those subjects that do not. This will be beneficial while writing your personal statement, as the PS should be a result of a long-term diligent work. You should prove in it that you are really passionate about the course you want to study and the only way to prove this is through exhibiting your knowledge. Therefore, once you find the path for the study you want to pursue, you should read and learn about it as much as possible. This is also close-

ly connected to a misconception I held for the first three years of GBAS, that being successful in getting into the UK is mainly dependent on the extent of your extracurricular activities. That is surely partially true, but out of six paragraphs of your PS, only one should be dedicated to your extracurricular activities – the rest is left for you to prove your love for and knowledge of the subject. (That is also why it is very important to check as soon as possible what precisely should be included in your PS and you can do so now on the UCAS webpage or the Slovak webpage unimak.sk.)

Rather than focusing on getting a long list of various and mainly irrelevant activities, try to find yourself activities related to your subject that will truly enrich you. For instance, if you want to study languages or History of Art, participating in the organisation of some school events would be less relevant to your PS than in others. Also, I believe that universities will value even more your own initiative and imagination, so do not hesitate in creating your own clubs that will improve your capabilities, and you will gain much more from it. Universally relevant are also volunteering, playing sports and playing an instrument, as these prove your long-term time management skills, patience, and presence of passion in what you are doing.

Another important thing is to be honest with yourself. It is a great thing to ask your parents and friends in order to obtain a more realistic image of your personality and abilities. However, on the other side, don't be pressured too much by the expectations of your parents or choices of your friends to study something that would be a mere "respectable" or a "prestigious" field of study. Go and search the web pages of UK universities, check the content of every course and try to imagine yourself studying it: will it be challenging? Will it make you a suitable employee in the field you want to pursue? Will you acquire the skills you want to have? Will it be fulfilling? Will it be enjoyable? In the same vein, use every opportunity to go to England and Scotland and acquire your own first-hand experience of the environment in which you will potentially live and study for three or more years. Do not rely solely on the Third Year trip to the UK, but try and go to these countries to attend a summer school or find when the open days at the universities are and use the possibility of cheap flights to get there. A side note at the end, once you will become students of the Fifth Year, don't waste a single minute and start writing your PS as soon as September begins. You will have more time to ponder the structure of your PS, choose carefully what activities, books, and skills you want to include in it and you will have had enough time to ask for help from Unimak or from the most kind and ever-present-in-the-SAC-on-the-zeroth-lesson Mr Ruman, etc., and you will have the opportunity to redo your PS as many times as it would be necessary to lead it to the desired perfection.

Viktor Chladnuch

unimak

DO TRETICE VŠETKO DOBRÉ

Tretiak je hodnotený všetkými generáciami GBASákov ako najhorší ročník z hľadiska učiva. Čo je na tom pravdy sa vám pokúsime objasniť z hľadiska výberu hudby tentoraz my, tretiaci. Pôjde o zážitky z prvej ruky. Nebojte sa nič, nebudú to playlisty plné zúfalstva a depresii (hoci to tak niekedy vyzerá) a vychutnajte si to najlepšie z rôznorodosti tretiackeho mixtapu.

Denča Líšková

▶ *Grimes - Flesh without Blood/Life in theVivid Dream*

Len si tak sedím pred nemčinou na hodine a zrazu sa na mňa otočí Samko so slovami: „Poznáš Grimes? Ona je úplne že ty, fest by sa ti páčila.“ Nuž a mne to nedalo, a preto musím povedať, že originality má táto talentovaná osôbka teda za fúrik a práve táto super pesnička (dve pesničky v jednom videu sú totižto kamky) má dostatočne artisticallydisturbing a fest yolo klip na to, aby som s ňou otvorila playlist môjho života. A hej, aj tá hudba je cool (aj jej hlas, plačem), no aj jej iné diela veru stoja za vypočutie!

▶ *Ohhyuk&Cifika - Momom*

Len tak si bezmyšlienkovito brázdím vodami červenej trúbky a po pár minútach pri BillieEilish a kpopu už algoritmus zachytil moju hudobnú náladu - a tak mi ponúkol toto pofidérne love child ich dvoch. Možno znie táto kombinácia vo vašich ušiach (očiach?) neprijemne, ale pri prvom počutí som konečne pochopila, čo básnik myslel, keď vymyslel slovo katarzia, takže ak sa chcete taktiež duchovne vyžiť ako ja, dovoľím si vám ju vrelo odporučiť.

▶ **Maximum TheHormone - Let'sTalkAbout**

Nič ma nedokázalo pripraviť na Maximum TheHormone. Nič. Predstavte si screamo, kpop, metal, japončinu a veľa nekonvenčnosti, pomiešajte, nalejte do formičky, nechajte na päť minút odstáť a voilá! Práve ste si vyrobili iba slabý odvar toho, čo sa skrýva za týmto menom. Ani neviem, ako som sa k nim dostala, asi len náhodou, ale tento song (s klipom je to ešte silnejší zážitok) som objavila len nedávno, čo je teda preveľká škoda, pretože je asi jedinou mojou odpoveďou na otázku: „Ktorou jednou piesňou by si zadefinovala celý svoj hudobný vkus?“ A myslím si, že k tomu teda viac povedať netreba.

▶ **Wardruna.Aurora - Helvegen**

Wardruna, tetou Wikinkou definovaná ako ambientná kapela čerpajúca z nórskeho folklóru (odtiaľ sú), si našla cestu ku mne cez internetovú kamarátku, ktorá si frčala na vikungoch rovnako ako ja. Táto skladba, v preklade Cesta do pekla (soundsscary, butitsoundsvery-magical and alsobeautifully raw) má síce aj štúdióvu verziu bez Aurory, ale keďže som ju sem nevpratala s jej vlastnou piesňou, musela som ju spomenúť aspoň takto - a live verziu Helvegenu z augusta minulého roku dodáva svoju typickú iskričku vlastného neodolateľného čara, takže o to lepšie!

▶ **Dream Drop - Dirt**

Takto spätne veľmi krásne ďakujem Facebooku a jeho randomemo skupinám,

kde som sa spriatelila s cool týpkom zo Švédska(in a “let’saddrandompeople” way, I’ve never talked to himuntillater), ktorý pred vyše tromi rokmi začal zdieľať fotky jeho upcoming kapely. A ja reku hmmm, soundsnice, ale veru takú vysokú úroveň som nečakala - a tak sa pomaly Dream Drop prebojoval medzi moje najobľúbenejšie kapely a Dirt (ich skoro najnovší song) bol mojou ďalšou katarzickou skúsenosťou. Likeseriously. The song is so amazing.

Vejka Šimková

Môj hudobný vkus sa neustále mení (či k lepšiemu alebo k horšiemu, to by mal posúdiť niekto iný), a tak som sa snažila vybrať do tohto zoznamu svoje najväčšie srdcovky a nielen úlety posledných týždňov. Určite by ste u mňa našli aj interpretov ako ArcticMonkeys, Tam-

elmpala alebo alt-J, no keďže o nich už počul snáď každý, spravila som radšej zo svojho repertoára výber o niečo menej známych songov.

MeLikeBees -Pneumonia

Môj hudobný štýl by sa dal definovať ako „opúšťačky“, no ja osobne ich dokážem počúvať za akejkolvek nálady. Konkrétne tento song som objavila vďaka DiscoverWeeklyplaylistu na spotify (najlepšia vec na svete) a hneď som si ho zamilovala. Keďže má niečo viac ako 8 minút, opočúvať si ho by malo čisto teoreticky trvať dvakrát tak dlho, no mne sa to zatiaľ ešte vôbec nepodarilo a dúfam, že ani nepodarí.

UnknownMortal Orchestra -Swim and Sleep (Like a Shark)

Keby som mala naozaj spraviť soundtrack svojho života, tento song by sa tam určite objavil minimálne dvakrát. Spájam si s ním veľa milých spomienok, ktoré si ale radšej nechám pre seba. Už si presne nepamätám, ako som sa k tejto skupine dostala, ale som veľmi rada, že sa tak stalo.

CrookedVolours- Perfect Run

Alebo rovno celý ich album Vera. Crooked Colours vo mne vzbudzujú kreativitu, o ktorej som ani nevedela, že ju mám. Konkrétne tento song ma vždy preniesť späť do prázdninových nocí strávených nad výkresmi a núti ma zobrať do ruky ceruzku a kresliť.

Katarzia -Mont Blanc

Čo by som to bola za Slováka, keby som

nepodporila aj slovenskú scénu? I keď som sa istý čas Katarzie stránila, dnes je mojou najčastejšou voľbou pre súkromné kúpeľňové koncerty.

SufjanStevens -Vesuvius

V neposlednom rade by som chcela spomenúť SufjanaStevensa, pretože si myslím, že je naozaj nedocenený. Jeho skladby sú precítené a často v nich experimentuje, preto s každou prichádza nové, neočakávané dobrodružstvo. Pokiaľ sa teda niekto naozaj unúva pustiť si niečo z môjho výberu, práve Sufjana odporúčam určite najviac.

A potom som tu ja...

BeeGees – You Win Again

Toto je pre mňa pesnička na chvíľu, keď sa cítim zle a mám pocit, že situácia je beznádejná, deadlines sa mi kopia, povinné čítanie kričí z poličky, derivácie z fyziky nezvládam a mám sa naučiť štós papierov na geografiu...potom mi stačí si ju pustiť a hneď je svet krajší.

Depeche Mode – New Life/ SufferWell

Túto skupinu som začal počúvať asi rok dozadu, kedy som ešte nechápal spolužiačku Sofiu, ako nimi môže byť tak obsessed. Napokon som našiel doma ich CD a odvtedy som hooked on aj ja. Depeche Mode má neskutočne veľa vynikajúcich skladieb, no tieto dve sú moje srdcovky. New Life je pre mňa o občasnom premýšľaní, keď všetko nevychádza a premýšľam o tom, či by nebolo jednoduchšie vygenerovať si nový život

ky vďaka neuveriteľnému šťastiu, ktoré vyžaruje.

▶ **R.E.M. – Outsiders**

REM je jedna zo skupín, ktorú by som mohol počúvať neustále, a tak musela byť spomenutá minimálne jedna skladba i od nich. Je o tom, ako občas človek vyčníva zo spoločnosti, čo sa už stalo každému z nás. Aj keď rap zvyčajne nepočúvam, tu mi mimoriadne sadol, a tak má väčšinou tento song garantované miesto

a SufferWell je zas duševná očista.

▶ **David Bowie – „Heroes“**

Ironický názov v tomto prípade nie je náhodou. Bowie sa rozpisuje o tom, ako každý z nás môže byť hrdinom, hoci len na jeden deň, a aj preto si táto skladba vyslúžila miesto v mojom playliste.

Suzanne Vega – Tom's Diner ("7" version)
Toto bol pomyselný anthem celého nášho výletu o New Yorku, minimálne pre mňa. Jemný bluesový hlas (sentimentalvalueguaranteed), ktorý spieva o tom, čo všetko môže človek odsledovať v kaviarni, keď sa cíti osamelo.

▶ **ELO – Mr. Blue Sky**

Pesnička zľahka sa podobajúca na muzikál, ktorá ma vždy dokáže odreagovať od toho, čo práve robím, no matter what a uvedomiť si, že vonku je slnečný deň, ktorý by som nemal premeškať. Soundtrack tak neskutočne odlišný od všetkých ostatných a zároveň tak blíz-

v mojom playliste.

Frank Sinatra – Strangers In The Night
Táto pesnička bola moja šťastná náhoda – CD od neho som našiel úplnou náhodou na blšom trhu v zapadnutej rakúskej dedinke (už si ani na meno nespomeniem) a odvtedy sa ho neviem nabažiť. Starosvetký, živý hlas Sinatra vám okamžite navodí dojem zlatých dvadsiatych rokov a to je skratka čosi jedinečné.

▶ **Misterwives – Same Drugs**

Nakoľko v modernej hudbe sa nevyznám veľmi dobre (a na neustále počúvanie rádia sa nehodlám znížiť), vymieňam si s viacerými ľuďmi skladby, ktoré stoja za to. Menej známa alternatívna skupina je (bez preháňania) jedným z najväčších klenotov súčasnej hudby. Nielen tento single, ale aj ostatné ich albumy stoja za to, a tak odporúčam všetkými desiatimi. A takisto aj TheKooks!

Tomáš Košárek

OS X A OS Y

Kým meno pani V. Kampošovej je s našou školou spájané už mnoho rokov a mnohí si bez nej GBAS ani nevieme predstaviť, pre pána J. Kampoša sú jej chodby skôr novinkou. A tak ako si my musíme zvykať na to, že Python nie je len názov britskej komediálnej skupiny, tak aj on si musí zvykať na naše nikdy nekončiace otázky. Ako sa mu darí a pomáha mu aj prítomnosť jeho manželky? Teraz to môžete zistiť.

Ako ste sa spoznali?

V: Nijako špeciálne. Manžel chodil k nám na dedinu na prázdniny k babke. Poznáme sa od detstva.

J: Neostáva mi nič iné iba súhlasiť.

Ako ste sa dostali na GBAS? Prečo práve GBAS (keďže ste z Oravy, je to predsa len trochu nepraktické)?

V: Ja som prišla na zástup za p. Gombársku a malo to byť na jeden rok. A už som tu 11 rokov.

J: Tak toto by som aj ja rád vedel.

Nemáte zo seba ponorku, keď ste spolu v práci aj doma?

V: Toto sa pýta každý. Naša práca (aj keď si to veľa ľudí nemyslí) je taká náročná, že nestíhame mať ponorku.

J: Mňa sa to síce nik nepýta, ale je to tak. Sú dni, keď sa vidíme iba ráno a poobe-de v aute.

Nežiarli paní Gombárska, že ste v jednom kabinete a ona má manžela cez tri poschodia?

V: To by ste sa museli spýtať jej.

J: Doteraz som si to neuvedomoval, ale

teraz, keď sa na to pýtate, tak to celé začalo dávať zmysel a som na 110% presvedčený, že ÁNO.

(Poznámka redakcie. Paní Gombárskej sme sa naozaj opýtať boli a odpoveď znela: „Nie.“)

Keďže paní Kampošová predsedá matematickému kabinetu, je pre pána Kampoša prísna šéfkou alebo má nejakú tú protekciu?

V: Som prísna. Žiadna protekcia.

J: Presne tak. Žiadne zľutovanie.

Čo robíte, keď nepočítate alebo neučíte iných počítať?

V: Kadečo.

J: Mohol by som hovoriť o tom, čo som robil pred septembrom 2018, ale teraz naozaj okrem počítania a príprav nič iné nerobím.

Keby ste nerobili matematiku, čo by ste robili?

V: Asi si ani neviem predstaviť robiť niečo iné.

J: Asi by som robil dôchodcu. Ale takého nemeckého, resp. nórskeho.

Máte obľúbený matematický vtíp? Ak áno, aký?

V: Nie je to vtíp, ale mám dva obľúbené výroky.

1. Mathteacheris a person who helps you solve the problems you'd never have without them.

2. And then Satan said, „Put the alphabet in math...“

J: Matematický určite nie. A môj obľúbený by tu nebol vhodný.

Dozvedeli sme sa, že máte dve dcéry, ktoré sú identické dvojčatá. Stalo sa vám niekedy, že ste si ich pomýlili alebo, že si z vás vystrelili?

V: K tomuto len toľko: Hovorí sa, že čo jedno dieťa vymyslí, dvojčatá aj zrealizujú. Môžem to len potvrdiť.

J: Kým boli malé, nechápali sme, ako je možné, že si ich ľudia mýlia a nevedia, ktorá je ktorá. Nám sa to nikdy nestalo. Aj keď sa naozaj veľmi podobali, vždy boli pre nás rozdielne.

Chceli by ísť vaše deti na GBAS? Alebo lepšie povedané, pustili by ste ich?

V: Určite, veď snom každého dieťaťa je chodiť na strednú školu, kde mu učia obidvaja rodičia. Či?

J: Nechám to na nich. Ak by sa tak rozhodli, určite im v tom brániť nebudem.

Kto sa doma učí s deťmi matematiku? Alebo im to ide samo?

J: Matematika im v škole išla od začiatku dobre, takže sa učia samé.

V: A som im za to vďačná, lebo po celom dni, keď učím v škole, sa mi už učiť nikoho nechce.

Kto je viac iracionálny?

V: Ja som najviac racionálna.

J: Teraz, keď už máte suprémum množiny, treba ešte odpovedať?

Kto je lepší v matematike?

V: Jasné, že môj muž.

J: Jasné, že moja manželka.

Áké sú vaše obľúbené knihy a hudobné skladby?

V: Mám rada humor spisovateľa Jonasa Jonassona a z hudby možno IMT Smile alebo Richarda Müllera.

J: Nemám.

Koľko je 0^0 ?

V: Nedefinované.

J: Presne toľko isto ako ∞^0 .

Máte radšej pizzu s kukuricou alebo s ananásom?

V: S kukuricou.

J: Nič z toho.

Petáková vs. Matematika pre stredné

školy v testoch?

V: Tretiaci by určite tipovali, že Petáková, ale piatáci vedia, že Matematika v testoch je TOP.

J: Neostáva mi nič iné iba súhlasiť. Naozaj veľmi zaujímavé príklady.

Geometria vs. Algebra?

V: Algebra.

J: Neuprednostňujem žiadnu z nich. Každá obsahuje svoje zaujímavé časti.

Jana Uhrinová

V ZÁKULISÍ KARISU

Prečo si ešte nebol v Karise?

„Bol som v Karise už od prvého ročníka a venujem sa vizuálnej stránke. Ale ako rozhovor neviem, prečo ešte so mnou neurobili, asi nie som až taká výnimočná osoba.“

Ako sa tvoje ambície pomenili/vyvinuli, odkedy si prišiel na túto školu?

„Ako dieťa som chcel byť astronautom... Mojou ambíciou bolo hlavne dostať sa na túto školu a teraz sa snažím venovať programovaniu, keďže som v tom mal ako také zázemie. Taktiež sa na tejto škole zrodila aj moja láska pre matematiku.“

Ako si sa dostal do Karisu ako grafik?

„Keď som prišiel na GBAS, tak som bol strašne premotivovaný a porozprával som sa s vtedajšou šéfredaktorkou Karisu. Robil som grafiku na základnej škole,

tak aj teraz v tom pokračujem.“

Čo by si označil ako svoj najväčší úspech doteraz?

„Celkovo nemám nejaký najväčší úspech, skôr sa riadim tým, čo ešte môžem dosiahnuť. Len čo niečo dokončím, tak si vždy hľadám niečo nové, aby som neustále rástol. Každý úspech je podľa mňa ďalším krokom vpred, či už je to prihlásiť sa na jazykovku z nemčiny, alebo autoškola (to bola sranda). Vlastne mám jeden úspech, a to je jednotka zo slovenčiny. Áno, je to možné.“

Čo by si zmenil na našej škole, ak by si mohol?

„Ani neviem, nemenil by som radikálne veci, ale skôr také maličkosti, napríklad navýšiť počet toaletáku alebo napríklad takých gaučov, ako je v klube, a možno ešte aj čas navyše, to ale asi ťažko.“

Ako vnímaš prostredie a komunitu, čo sa vytvorila na GBASe?

„Podľa mňa duch GBASu ešte neumrel a ani neumrie. Keď si porovnáš svojich bývalých spolužiakov a tých, čo som spoznal tu, tak neviem, či to bolo pubertou, alebo tým, že som ich nemal rád, skrátim to, nesadol som si s niektorými. Teraz by som ľudí okolo mňa nevymenil za nič na svete.“

Máš nejaký odkaz, ktorý by sme mohli niekedy citovať , keď budú budúce generácie písať o tebe tribute v Karise?

„Život je ako kolotoč. Niekedy máš z toho radosť a inokedy sa ti chce zvracať.“

Povedz nám, čo máš ty osobne tak rád, napríklad v hudbe, v seriáloch...

„Môj obľúbený superhero seriál je Daredevil, pretože je slepý a aj tak vidí. Počúvam GLEB, lebo je sicc. Ako obľúbenú knihu... 1984? Celkovo si riadne dobre oddýchnem pri Avatarovi, myslím teda toho, čo nezničil Shamalan. Chcem aj dodať, že Rick a Morty je lifestyle, a nie rozprávka.“

Zmenil by si niečo na sebe?

„Podľa mňa je najdôležitejšie byť spokojný sám so sebou, čiže by som na sebe nič nemenil, pretože by som stratil to, čo ma robí jedinečným.“

Ktoré záchody sú podľa teba najlepšie na GBASe?

„Určite na štvorke. Na jednotke nejde teplá voda, na dvojke to smrdí jak babkin dvor, na trojke je to príliš mainstream, čiže logicky buď na grasse alebo štvorke. Pre zachovanie ducha GBASu, radšej na štvorke, síce tam môžeš iba po anglicky vykonávať potreby.“ (To s tým grassom som nevymyslel ja. Credits go to the author.)

Tomáš Gábriš

0948 070 412

Koncom januára sme mali na škole návštevu z CPPPaP – nášho vlastného psychológa. Aj keď pôvodný plán bol skupinová terapia, aj pán psychológ rozhodol, že v prípade školského psychológa by bola omnoho lepšia možnosť individuálnej terapie. Tu však vzrastá problém dostupnosti, keďže dve hodiny individuálnej terapie týždenne vystačia dvom ľuďom – takto by mal každý žiak nárok zhruba na hodinu terapie ročne, čo je takmer zbytočné. Dohodlo sa teda, že pokiaľ niekto naozaj má záujem o psychológa, ale možno nemá energiu alebo financie na to, aby si mohli nájsť a dovoliť pravidelnú terapiu, môže jednoducho zavolať do CPPPaP v Martine a zarezervovať si sedenie. Tam je nielen pán Mgr. Onofej, ktorý má na starosti našu školu a sám je jej absolventom, ale aj ďalšie psychologičky,

ktoré majú rovnakú prácu – pomôcť žiakom s ich problémami, nech sú spojené so školou, osobným životom alebo čimkoľvek iným.

Napriek tomu, že dochádzanie do Martina nie je ideálna situácia, je to určite krok vpred pre celú našu školu, keďže veľa ľudí má o terapiu záujem. Možno v budúcnosti prijmemu svojho vlastného psychológa, no zatiaľ máme aspoň takúto možnosť, ktorú by bola škoda nevyužiť. Pokiaľ máte o sedenia záujem, nebojte sa a nehanbite sa požiadať o pomoc – je to rozhodnutie, ktoré vášmu zdraviu iba prospeje.

Číslo na Mgr. Onofeja (0948 070 412) je vyvesené na hlavnej nástenke, Žiacka školská rada ho pridala na Instagram a taktiež je na stránke CPPaP Martin.

Terézia Slyšková

POSLEDNÝ POHAD NA ROK 2018, IMATRIKULÁCIE A VIANOCE, KTORÉ SÍCE TRVAJÚ IBA OKAMIH, NO DOBRÝ POCIT MÔŽE PREDŽIŤ ICH ŽIVOTNOSŤ

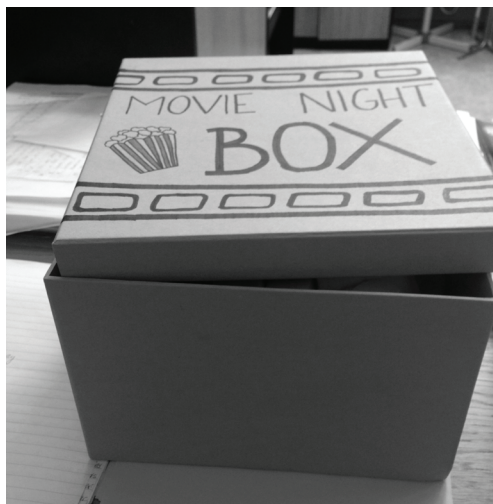
Rok 2019 prišiel ako niekedy návšteva – náhle a neočakávané – a ja sa opäť vraciam so svojím denníkom triedneho učiteľa. V minulom čísle ste moju rubriku nenašli a údajne jej absencia neostala nepovšimnutá. Človeka, ktorý si to všimol, pozdravujem a želám pekný nový rok. A keď už takto spomínam minulosť, rád by som si ešte raz pripomenul niektoré udalosti z roku 2018. Pre niekoho to môže byť uzavretá kapitola, no ja verím, že pohľad späť môže byť fajn.

Ešte začiatkom novembra sa v Martine konali imatrikulácie prvého ročníka. Nevieť si to vysvetliť, ale celý ich priebeh som prežíval (v porovnaní so svojimi prvými – minuloročnými) akosi intenzívnejšie. Možno to bolo spôsobené faktom, že minulý rok som zo svojho miesta dočiahol na kľučku od zadných dverí. Tentoraz som sa pre istotu usadil priamo pod pódium a program vychutnal pekne zblízka. To, že sa bolo na čo pozeráť, asi ani netreba dodávať. Celé predstavenie prekonalo všetky očakávania. Moderátori boli pohotoví a vtipní, Emilio Pinchi si našiel nové publikum, scény upravené k dokonalosti a pre budúcoročných tretiakov bola latka nastavená poriadne vysoko.

Čo sa týka záveru kalendárneho roka, ten už tradične patril vianočnému assembly.

Minulý rok som sa postážoval na zmätok, ktorý podujatie sprevádzal, no tentokrát sme si všetko vynahradili. A aj užili. Vystúpenia boli naozaj vianočné a hoci som v kútiku duše veril, že sa nájde aspoň jeden rebel, ktorý nedodrží „predpísanú“ vianočnú tematiku, posledný školský piatok vyšiel na výbornú.

Vianoce ako také boli taktiež bohaté na udalosti. A aj napriek faktu, že odchod na sviatky už nesprevádzal spev mojej triedy, žiaci sa rozlúčiť prišli. Prijemným prekvapením boli čokolády, ktoré niekto nechal pred dverami nášho kabinetu. Jedna patrila pani Burdelovej, jedna celému „departmentu“ a jedna sa našla i pre mňa. Teda pre „Fancy Hornička.“

Nastal čas na úprimnosť? OK, priznávam – doteraz si nie som istý, komu sa za prekvapenie poďakovať. A hoci mám podozrenie, nijakú asociáciu anglického slova fancy som ku svojmu menu nenašiel. Každopádne ďakujem a verte, že odkaz (a vlastne aj čokoládu) ešte stále opatrujem.

A keďže spomínam darčeky, nedá mi vyhnúť sa tomu, ktorý som dostal od tých najvernejších členov filmového krúžku. Nevieť ako dobre sa mi podarilo dar zachytiť na fotografii, ale už dávno som nemal taký dobrý pocit z toho, že patríť na našu školu. Esteticky dokonalá krabica plná dobrôt pre filmový zážitok reprezentuje všetko, čo si človek môže

priať. Slané, sladké, nezdravé i orieškové – z každého sa našlo. Jediná lútosť, ktorú pociťujem vždy, keď sa ňu pozriem, je, že som darcov poriadne nevyobjímal. Niekedy je naozaj ťažké udržať si odstup a snažiť sa zachovať si profesionalitu, keď máte z niečoho (niekoho) takú radosť. My učiteľia môžeme predstierať akokoľvek chceme, žiakov máme všetci radi. Hoci niekedy zvýšime hlas, hoci občas padne päťka, hoci sa môžeme uraziť – bez žiakov by naša práca nemala zmysel. A či už na to treba Vianoce, naviň film, alebo menšie nedorozumenie, vždy je príjemné veriť, že všetko zlé sa na dobré obráti.

Mgr. Karol Horniček

REDAKCIA HODNOTÍ UBYTOVANIE GBASÁKOV

Privát

Bývanie na súkromných domoch v našich malých Sučanoch je veľmi populárne najmä čo sa týka štvrtákov a piatakov. Možno to bude práve preto, že väčšina z nich si okúsila alogické pravidlá na intráku a jednoducho im to už tie tri roky stačilo. Človek sa síce buchne po vrecku a zaplatí okolo 90eur na mesiac, no na druhej strane, kto by to neobetoval pre komfort neskoršieho vstávania do školy. Dalo by sa polemizovať aj ďalej, koľko peňazí v skutočnosti stojí bývanie na priváte. Treba, samozrejme, brať do úvahy spoločenský život, následky spoločenského života a Lipa či Corgoň takmer za rohom. Okrem toho, život vo vlastnom dome prináša nové povinnosti, ako pravidelné upratovanie, čistenie

upchatých odtokov, vynášanie odpadkov, triedenie fliaš, ba dokonca príprava vlastných jedál. Ako poznám svojich spolužiakov, k tomu má každý veľmi svojský prístup. Dovolím si citovať nemenovanú osobu: „Dnes som mal na obed žuvačku.“

Internát

V prvom rade je potrebné vyzdvihnúť, ako sa nás vychovávateľia vždy snažia prinútiť (netvrďím, že úspešne) do povinností, ktorým sa tak radi vyhýbame. Napríklad taký upratovací deň, ktorý sa vraj koná každý týždeň, ale ani to neviem, či by sme sa na tom všetci zhodli. No jednoznačným požehnaním intráku, na ktoré nesmiem zabudnúť, je nočný strážca, tzv. nočník, ktorý zhasne svetlo na

každej izbe po večierke bez výnimiek, nezáležiac na tom, či si ešte čítate knihu, alebo jete cereálie. Táto lacnejšia forma bývania má prirodzene svoje muchy. Tak napríklad sú šťastlivci, ktorí majú na izbe vlastnú chladničku. To si však vyberá svoju cenu – zmrzlina v mrazničke je po pár dňoch spenená a jogurt v chladničke zmrazený, že by ste s ním aj okno rozbili. Rovnako sa nie vždy dá spoliehať na teplú vodu a fungujúce kúrenie po prázdninách. Záchody, tie už asi tiež ťahajú z posledného. Na druhej strane môžete na intráku aspoň rátať s pravidelným príjmom teplej stravy v jedálni. Teda, pokiaľ nie ste fajšmekri.

Domov

Čo by asi tak väčšina z nás cezpoľných

dala za pohodlie vlastného domova? Plná chladnička, vlastná izba, kúpeľňa bez plesní, mama, ktorá navarí aj operie. Po rokoch na intráku a priváte to znie ako sen. I keď sa nájdu aj takí, ktorí sú radi, že unikli pazúrom kontrolujúcich rodičov. Predsa len, doma sme pod dozorom a ťažko si dovoliť také výstrelky, ktoré sa potom stávajú legendami. (Alebo ako sa raz objavil gauč z privátu na grasse.) Okrem toho mi na um neprichádza iná nevýhoda. Možno by sa niektorí mohli sťažovať na príliš skoré vstávanie. Čo mi pripomína, že výber vlaku do školy alebo naspäť domov pri slovenských železniciach môže byť niekedy ako ruská ruleta.

Veronika Bajnoková

ERASMUS – KNOWHOW

Neviem ako vás, ale mňa priam nadchla myšlienka toho, že by som mohol objavovať nové krajiny a popritom sa toho ešte veľa naučiť. Keď mi bolo na začiatku roka slávnostne povedané, že naša škola sa rozhodla podporiť a spolupracovať na projekte Erasmus+ spolu s ďalšími stovkami škôl z Európskej únie, bol som vo vytržení. Prešlo však pol roka. A....? Nič sa nestalo. Bolo to však najmä tým, že vďaka mojim „accidental“ výletom do UK a New Yorku som patril k jedincom, ktorí toho vymeškali najviac, a tak myšlienka ďalšieho výletu neprichádzala do úvahy (aspoň na istý čas). Takisto však ďalšia vec, veľmi dôležitá, na ktorú si vždy musíte dať pozor, je veková hranica. Pre mňa sa tak väčšina projektov stala nedostupnými, nakoľko sa Erasmu zameriavajú najmä na vek 18-25 (ja s mojimi 16

plačem zatiaľ v kúte).

A preto vždy, keď si otvoríte akékoľvek okienko s projektmi, nezabudnite si skontrolovať, či ste vôbec dostatočne starí/mladí na to, aby ste sa oň mohli uchádzať. Ak áno, tú najľahšiu časť máte za sebou. Následne musíte napísať CV (pre nezalcov ako ja, váš stručný doterajší životopis) spolu s motiváciou, prečo

by mali zobrať na dotýčný projekt práve vás (vety typu „prišiel som sa uliati zo školy, hah“ preto radšej vynechajte). Následne treba iba čakať, či vás prijmú, alebo nie. Pokiaľ máte dostatočne presvedčivé argumenty (a trochu šťastia), mali by ste sa tam bez problémov dostať. Organizátori Erasmov (+) preplácajú zväčša všetko ubytovanie a stravu, no s

dopravou je to iné. Náklady na ňu zvyknú preplácať, ale výšky súm sa menia (od 0 do 350 eur). O ich preplatenie si tiež musíte požiadať do 2-3 dní, inak sa vám veľmi ľahko môže stať, že vám nič nepreplatia. Dúfam, že som vo vás vzbudil aspoň trochu cestovateľského ducha, a tak želim všetkým Erasmom zdar do nového roka 2019!

Tomáš Košárek

NÓRSKO A BACKPACKERI

Nórsko - jedna z najšťastnejších krajín sveta a má čo ponúknuť takmer každému. Ak si to chcete overiť, musíte si zbaliť tašky a pripraviť sa na dva a pol hodinový let. Koncom septembra minulého roka som so sestrou absolvovala päťdňový backpack trip po Nórsku a tu sú postrehy z našej cesty:

Batožina a podmienky

Keď sa balíte do jedného batoha, ktorý si budete neustále ťahať na chrbte, treba sa rozumne zbaliť. Nám chýbali hlavne náhradné ponožky, keďže takmer stále pršalo. Naopak, so svetrami a všeobecne s oblečením, čo zaberá veľa miesta, to netreba preháňať. Naš výlet sa začal

približne hneď potom, ako sa skončila hlavná turistická sezóna (tá trvá od začiatku júla po začiatok septembra). Ísť do Nórska mimo sezóny má výhody aj nevýhody. Napríklad počasie: V krajine sa koncom septembra výrazne ochladzuje a väčšinu dní prší. Na turistiku, pre ktorú sme prišli, to nebolo najvhodnejšie počasie, ale s dobrými topánkami, čiapkami a šálmi sa to dalo zvládnuť.

Hranice a cesta do krajiny

Nórsko je súčasťou Schengenského priestoru, takže nepotrebujete víza a na hraniciach vám stačí občiansky. Čo sa týka dopravy, my sme zvolili asi ten najjednoduchší spôsob a leteli sme z letiska v Katowiciach priamo do Bergenu, čo bola naša cieľová destinácia. Jednou zo spomínaných výhod off-season Nórska sú lacné letenky. My sme mali spätné letenky za necelých 60€, leteli sme so spoločnosťou Wizz a let bol bezproblémový. Lacné letenky nájdete napríklad aj na pelikan.sk.

Ubytovanie a doprava

Okrem mnohohôžkových izieb a hostelov sa môžete obrátiť na samotných obyvateľov krajiny. My sme prespávali cez

Airbnb a Couchsurfing. V Airbnb ide o booking ubytovania, ktoré ponúka niekto v okolí. Všetko sa vybavuje cez aplikáciu a každý, kto chce ponúknuť alebo využiť ubytovanie, je overený občianskym preukazom, takže o také veľké riziko nejde. Ubytovanie si treba zháňať aspoň 12 hodín dopredu, a ani vtedy si nemôžete byť istí, že nájdete niečo voľné vo svojom okolí. Dve noci sme si zabezpečili cez Couchsurfing, čo je v podstate nezištná aplikácia. Vytvoríte si profil a oslovíte niekoho, či by ste u neho/nej mohli prespať (toto sa väčšinou robí aspoň pár týždňov dopredu) a ak ste im sympatický a máte vhodný termín, zrejme vás dotýchnu ubytuje. Aplikácia je skôr pre cestovateľov, čo chodia sami alebo vo dvojiciach, a za nocľah sa patrí doniešť nejakú drobnosť z vašej krajiny alebo tovar, ktorý je u vás dostupnejší. V Nórsku privítajú napríklad aj alkohol alebo cigarety, keďže tento tovar je u nich výrazne drahší.

Turistiky a pamiatky

My sme sa do krajiny vybrali hlavne kvôli prírode. Avšak mestá, ako Bergen sú plné múzeí (Múzeum lepy, ktoré je otvorené len počas letnej sezóny) a galérií (napríklad výstava KODE rozmiestnená v štyroch budovách) a pamätných budov s históriou (Národné divadlo Henrika Ibsena). V samotnom meste sa nachádza aj historická železnica, ktorá vás vyvezie do pohoria Fløyen. Odtiaľ môžete pešo pokračovať na rôzne jazerá a výstupy. Tieto nenáročné túry a prechádzky sú úplne bezpečné aj na vlastnú päsť. Na informáciách v meste vám budú skôr ponúkať platený sprievod či turistické plavby, no väčšina výletov sa dá bez problémov zvládnuť, len musíte správne odhadnúť svoje sily. Ak vás omrzia turistiky v okolí mesta, môžete sa vybrať do

neďalekých dedín. My sme boli napríklad v Øystese (tam sa pohodlne dostanete vlakom alebo autobusom a odtiaľ môžete ísť k jazerám aj vodopádom) alebo vo Voss, malom mestečku. Fjordy zase ukrývajú dedinky ako Balestrand, odkiaľ môžete vyšliapať na Raudmelen (972 m.n.m.) alebo Flåm (odtiaľ okrem ďalšej železnice vedú aj rôzne turistické chodníčky). Trajekty sa plavia okolo mnohých týchto dediniek aj s krátkymi prestávkami, nehovoriac o dokonalom výhľade, ktorý vám táto plavba poskytne. My sme okrem plavby absolvovali dlhú cestu autobusom do už spomínaného Voss. Bohužiaľ, autobusy v Nórsku môžu mať aj niekoľko-hodinové meškania alebo obchádzky, keďže idú cez mnoho tunelov a rizikových úsekov.

Platby a pokuty

Takmer všade sa dá platiť kartou. Aj v medzimestských autobusoch majú často platobný terminál. Čo sa týka mestskej dopravy, na autobusy majú aplikáciu a Bergen je rozdelený na viacero okruhov. Cena lístka sa líši z okruhu na okruh, aj keď sa pohybuje medzi štyrmi až ôsmimi eurami za jazdu. Vlaky do vedľajších miest vás vyjdú niekedy aj na 30-40 eur a sú všeobecne trochu drahšie než autobusy, no a čo sa týka jazdenia na čierno – neodporúčam. Pokuta v mestskom autobuse vás vyjde aj na 120 eur a účet vám pokojne pošlú aj poštou. Revízori neradi ustupujú, či už ide o domácich alebo o turistov.

Aby som to zhrnula, výlet nás každú vyšiel približne na dvesto eur, dážď nás naučil kráčať za každého počasia a pochytili sme aj niečo zo štedrej a ochotnej nórskej povahy. Nórsko mi jednoznačne stálo za to.

Anna Štefánková

10 UNIQUE APPS THAT WILL CHANGE YOUR LIFE. OR AT LEAST SAVE THE PLANET.

For all the wandering souls out there that have ever considered going green and being more eco-friendly, this time we decided to provide you with valid 21st century worthy ideas on how to improve your relationship with the environment. From fighting food waste through an innovative social network to understanding the real impact the products we buy have on the planet and even increasing productivity by planting trees, there really is an app for everything.

1. Olio

Olio diverts food away from ending up in landfills by connecting locals and businesses who have leftovers to neighbours in need. You simply list what's available, take a photo and share your location with other app users. I know, hungry students don't really struggle with over-filled fridges, but it might come in handy before leaving the dorm for holidays. Available for download on the App Store or on Google Play.

2. Oroeco

Oroeco's founders want us to be more aware of our environmental footprints. This app helps you cut down your carbon footprint by tracking everything, from driving to shopping and home energy efficiency, to encourage little changes. There's plenty of climate change prevention projects to get involved in, too. Oroeco is available on the iOS App Store.

3. Forest

Struggle to put down your phone? Like when you log into Facebook to check if there's any new study material and then you log out an hour later not even opening the materials. The Forest app is an aid that forces you to be more productive by growing a virtual tree on your screen as you work. Simply set how long you want to remain focused for. The countdown timer will mute notifications until this time is up. If you leave the app or open another one, your tree or flower will stop growing and wilt. But the best part is that Forest also plants trees in the real world, through forestry charity Trees for the Future. You can get it on Google Play or on the App Store.

4. GoodGuide

GoodGuide's team of scientists have analysed thousands of every day products, such as food or cosmetics, over the past decade to work out what's really in them and where those ingredients come from. You can scan the barcode of a product

to find information about the impact it has on your health and the environment. Then they even provide you with more environmentally friendly alternatives. Downloadable for Android or iOS.

5. JouleBug

This app is packed with tips and information on how to save energy in your everyday life. You can earn badges from playing and compete with others while learning about the actions you can take on your way to the ultimate eco-friendliness. Platforms: both Android and iOS.

6. #climate

#climate is a social network for the eco-conscious. It helps you discover and share steps that you can take against climate change. You can build a profile in the #climate app specifying the topics you're passionate about. When you log in to the app, you'll see suggested actions personalized for you. Available for download on the iOS App Store.

7. BlaBlaCar

BlaBlaCar helps you find nearby people to share your commute with, so that you can reduce traffic, emissions and even cut the cost of your trip. Now this sounds like something we could make use of. On Sundays and Fridays especially. Riders pay the driver to share the cost of the commute. Available for both Android and iOS.

8. Pinterest

Pinterest was probably not created to spread environmental enlightenment, but today it happens to serve as the right platform for such purposes. It shares hundreds of upcycling projects for unwanted items. There is also plenty of ze-

ro-waste Christmas gift wrapping ideas or recipe inspiration for transforming leftovers into something edible, even delicious. And many more useful tips.

9. iRecycle

(Almost) everything you need to recycle, this app has the answer. It has over 1,500,000 ways to recycle over 350 materials and using your current location, it can identify a recycling solution near you. Don't worry, everyone has been through the "Bio vs Komunálny odpad" struggle at some point of their life. This app has got your back. It's quick and easy to use, so now you have no excuse not to recycle properly. It is suitable for the Android as well as the iOS platform.

10.TrashOut

TrashOut is an environmental project from Slovakia which aims to map and clean up all illegal dumps around the world and help citizens recycle more. Thanks to TrashOut, you can have a real impact on your environment, all you need is a smartphone. You can get it on Google Play or on the App Store.

And last, but not least, a little bonus in the form of Ecosia. Ecosia is a web browser which you can use instead of Google, Mozilla or whichever browser you are currently using. It is very easy to set up and makes a nice excuse for all the internet addicts as just by surfing the internet you help planting real trees. On average around 45 searches are needed to plant one tree. So, as you can see, it doesn't really take much to make your Bakelita friends and your planet happier. We just need to realise how big of an impact little steps can have when performed by the majority.

EVERYBODY GETS FREE STUFF! UNTIL IT RUNS OUT.

At this point I almost feel like I am not just writing some rants about political goings-on but also a sort of a travel guide focused on places one should avoid visiting as of now. In this episode we will be adding a second country to the list, and that is Venezuela.

Not too long ago, Venezuela was a country set on the road to take its place among the rich countries of the Earth, yet all we have heard recently are news about its terrifyingly huge inflation, its citizens rioting and its government being declared illegitimate. Now, you may think to yourself, what do I care about what happens in Venezuela? You see, my friends, this information may come useful to you, if you are planning to take a Maturita exam from geography at any point in the future.

Now that you are aware of why you should continue reading, let us get to

the reasons why Venezuela has gotten itself into such problems. In a nutshell, their economy is lacking any diversity. The commodity that allowed them to rise so quickly in the financial rankings of the world was also the one which brought about their downfall. One can easily understand why it is not such an amazing idea to base your whole economy on just one resource, especially if this resource is oil.

Venezuela, being a socialist run country, used to spend large amounts of its budget on social benefits for its people, of course, after properly taxing their incomes. However, as it turns out, the government was not at all prepared to face the crisis that emerged after the prices of oil plummeted in 2014. Suddenly, they were unable to afford keeping up the same high levels of state mandated social benefits which led to a decline down the spiral of printing and borrowing

more and more money, ruining the value of the Venezuelan Bolivar. Inflation has already reached 80000% and it seems unlikely that it will stop anytime soon. All of this has resulted into what we see today, starving people that riot in the streets hoping that the current president Maduro steps down from his position, so that a less corrupt

individual may take his place and maybe fix it all again. The situation is so dire that even the UN has declared it to be a state of a humanitarian emergency. People have also taken it to such extreme measures, as killing animals in zoos in order to gain access to at least some food. Many have fled the country in search of safety and stability. It is estimated that over 3 million people have already left Venezuela.

However, escaping is not as easy as it may seem. There are paramilitary guerrilla groups stationed all over Venezuela which can make life very difficult for the passing refugees, especially due to these fighters often being allied with Maduro and his government.

As days go by, the civil unrests become more and more dangerous. There have been occasions, when soldiers of the military even shot at the protesting people, killing some in the process. However, brighter days may lay ahead of the Venezuelan population. Recently, there seems to have been an attempt at a military coup by some officers. Even a small part of the army wavering in its support for the regime could be an enormous threat to Maduro and could very easily spell out his end in the presidential office.

All of this has not escaped the eyes of the world and many countries have started to take action against Maduro and his regime. For example, the US has decided to impose sanctions, which however resulted in the rise of the price of oil. More

importantly, a multitude of countries, including the whole of EU, have declared Maduro as illegitimate and decided to support a politician from the opposition as the legitimate leader of Venezuela. These decisions were made due to the whole election process in 2016 being full of suspicious activities, for example shifting the date of the elections multiple times. Such shady dealings and the possibility of the election having been rigged are the main reasons why now many countries do not accept Maduro as the president. However, some countries, such as Russia, China and Turkey, came out in support of Maduro, claiming that he was democratically elected.

It is difficult to predict what will happen in Venezuela in the upcoming days. For now, we may only hope that a change for the better happens with the least amount of bloodshed. There might be military coup or an all out revolt of the people. Whatever happens, it is of the utmost importance, in my opinion, that foreign military intervention is avoided.

Richard Ján Mojš

A VEDEL SI, ŽE....?

..... (TEDA DOTERAZ ANI JA NIE)

Predtým, ako som si vybrala túto rubriku, som netušila, že mesiac času na jej napísanie je veľmi málo. Úprimne, tiež patrí k ľuďom, ktorým by ani len rok na určité veci nestačil (a to teda nebude tou lenivosťou, ale len tým, že je tak veľa vecí, ktoré môžem robiť namiesto plnenia si svojich povinností). A tak s blížiacim sa deadlineom aj moju myseľ prokrastinátora navštívila tá panikárska príšera, ktorá mi každý deň opakovala, že sa budem cítiť naozaj veľmi zle, ak tento článok neodovzdám načas. Namiesto dvoch videí som si pozrela štyri, zahrňujúce aj reklamu, kde sa prvýkrát objavilo ženské ochlpenie, či celé aj skrátene zasadnutie obce Fekišovce. Inšpirácia však prišla (aj keď posledný deň pred uzávierkou), keď som v mojom horoskope čítala, že číslo 7 patrí medzi moje šťastné čísla. Také neočakávané, no vtedy mi napadla otázka: Prečo je symbolika tohto čísla v našej histórii taká rozsiahla? Máme sedem dní v týždni a aj trpaslíkov v rozprávke

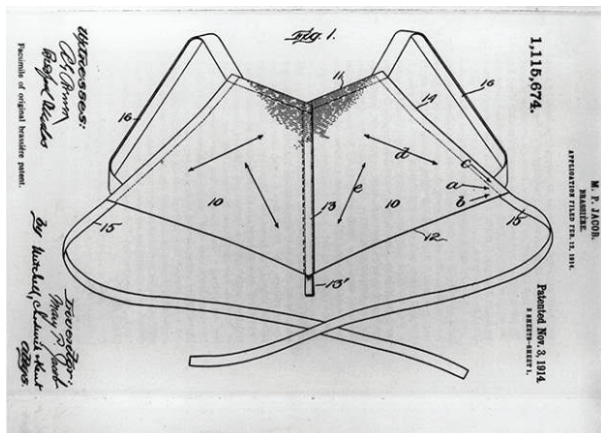
môžeme nájsť presne siedmich. Ale prečo nie troch alebo desiatich? Veď traja by mali menší domček a určite by boli viackrát na obrazovke, čím by sme si k nim mohli vytvoriť silnejšie puto, no a desať by bolo naozaj ľahko zapamätateľné číslo. Sedem je dokonca aj divov sveta a pritom by sme ich našli určite omnoho viac. Tak či onak, číslo sedem bude predsa len nejakým výnimočné, možno nie pre každého a za každých okolností, no napriek tomu si ho vždy budeme spájať so synonymom šťastia. A tak, drahí čitatelia, som sa rozhodla toto šťastie preniesť aj na vás v podobe siedmich vecí, ktoré ste o móde určite (asi) ešte nepočuli.

1. Mary Phels Jacobová navrhla a vymyslela prvú podprsenku na svete.

Stalo sa tak v roku 1913, keď sa chystala na ples, no cez róbu jej pretŕčal korzet, ktorý kazil elegantný dojem. Mary sa rozhodla vyriešiť tento problém a vytvoriť jednoduchý typ podprsenky zošitím dvoch mäkkých výplní a spojila ich stužkou. V roku 1914 si vynález dala patentovať a sama ho predávala za 1\$. Nakoniec však svoj patent predala firme Warner Brothers Corset Company, ktorá na podprsenke zarobiла viac než 15 miliónov dolárov.

2. Guccio Gucci nikdy netúžil po tom, aby prerazil v módnom priemysle.

Gucci je svetoznáma talianska značka, ktorej zakladateľ spočiatku netúžil po uznaní

v módnom priemysle. Guccio bol synom výrobcu kožených výrobkov a namiesto toho, aby prevzal remeslo, sa rozhodol cestovať a pracovať v rôznych mestách ako čašník či umývač riadu. Počas ciest si však všimol cestovné tašky, ktoré ho zaujali natoľko, že po príchode domov sa ich rozhodol vyrobiť. Jeho výrobky sa stali žiadanými, a tak dnes si i my môžeme zakúpiť jeho kvalitné bamboobags či legendárne loafersshoes.

3. Lucia Clayton bola prvá agentúra zastupujúca modelky v Británii.

Vznikla v roku 1928 ako Lucia Clayton Charm Academy, teda ako prípravka pre modelky. Dievčatá sa tu učili správne držať telo a základy modelingu. Zo školy sa stala v rokoch 1950-1960 najúspešnejšia modelingová agentúra v Británii.

4. Polyester ubližuje životnému prostrediu, ale nielen to...

Už samotná výroba polyesteru prispieva k rapidnému znečisteniu. Vzniká z ropného oleja a etanolu. Výroba plastu je, samozrejme, energeticky náročná a to už nehovoríme o krajinách, ako je Bangladéš, Čína, India či Vietnam, kde na výrobu energie používajú stále čierne uhlie. To teda spôsobuje uvoľnenie určitého množstva CO₂ do ovzdušia. Plast je však, samozrejme, nerozložiteľný, a ak sa rozhodneme po pol roku svoje tričko vyhodiť, je možné, že ho nájdeme ešte o niekoľko sto rokov. Pri rozklade sa pritom do ovzdušia uvoľňuje metán a CO₂. Mikroplasty sa taktiež dostanú do vôd a pôdy a neskôr aj do našich jedál, čím neškodíme len prírode, ale aj sebe samým.

5. Dreváky boli používané v cloggingu.

Clogging je druh ľudového tanca,

môžeme povedať, že určitý druh stepu. V cloggingu tanečnice vytvárajú bubnový zvuk pomocou obuvi tak, že pätou alebo špičkou udrú o podlahu. V minulosti sa nato používali dreváky, ktoré vytvárali žiadaný zvuk.

V súčasnosti sa na tento druh tanca vytvorili špeciálne topánky, ktoré majú tenkú drevenú podrážku s pripevnenými plechmi.

6. Mužské gombíky na košeli sú na pravej strane, zatiaľ čo tie ženské na ľavej.

Pravdepodobne patríte k tým, čo si tento jav ešte nikdy nevšimli, a ak nie, tak well done. Ženské blúzky s gombíkmi si v minulosti mohli dovoliť najmä bohaté ženy. Tie však na obliekanie mali slúžky, a preto, aby sa slúžkam zapínali ľahšie gombíky, si ženy šili gombíky na ľavú stranu. Vyplýva to aj z faktu, že bolo viac pravdepodobné, že slúžky budú praváčky. Muži sa však na rozdiel od žien obliekali sami, a keďže boli živiteľmi rodiny, väčšinou nemali čas na dlhé obliekanie sa. Preto ich gombíky boli zväčša na pravej strane, umožňujúc im tak zapnutie i jednou rukou.

7. Ruský cár Peter Veľký zaviedol poplatky za nosenie brady.

Peter Veľký vydal v roku 1705 nariadenie, ktorým zakázal nosenie brád, pokiaľ za ňu majiteľ neplatil. Tí, ktorí si brady ponechali, museli nosiť špeciálny medený alebo strieborný odznak, na ktorom bol zobrazený orol a časť tváre s nosom, ústami a fúzmi. To bolo dôkazom, že „bradáč“ svoju daň zaplatil. Ruský cár sa týmto aktom chcel priblížiť európskym štátom.

... a áno, článok som nakoniec stihla načas...

Patrícia Rovná

IT'S REWIND TIME!

SCIENCE REWIND TIME...

2018 is long gone and many are actually grateful for that. But I think we should still look back and contemplate what happened. Originally, I wanted to comment on the most important events of the year but that would be a lot of work only to make you feel miserable and quite honestly, you can just watch YouTube rewind to get the same effect. Instead, I'll concentrate on science and walk you through the most interesting (yes, I decide what is interesting in this case) milestones of each of my three chosen fields – medicine, technologies and climate change. When choosing the best topics for this article, I tried to include both positive and negative news, to show that progress (much like everything else) has both its bright and dark sides.

Medicine

Have you ever heard of CRISPR? Or, to be more precise, of Clustered Regularly Interspaced Short Palindromic Repeats? Well, I haven't until 2018. It is the system that, as we discovered, bacteria use against viruses. When attacked, the protein called CAS9 is sent to find the dangerous bit of DNA and then, simply cuts it from the genetic code. CAS9 is extremely precise and makes a perfect antivirus system. The real breakthrough came when the scientists realised that the CRISPR system can be programmed to change the human genetic information. Sounds like sci-fi? We're living in it. First, for the good news, scientist in Gladstone found a way to turn skin cells

into stem cells using CRISPR. In Pennsylvania, the first clinical trials on humans were announced where CRISPR is used to modify the T-cells of people, which could help them fight cancer more effectively. It was even used on animals, pigs, for example, to help them fight a dangerous PRRS Virus. Changing the human genetic information sounds like a wonderful opportunity, when done carefully and with empathy.

However, as you can imagine, every coin has two sides and not everyone wants progress according to morals. Disturbing news were received from China in November that, supposedly, the first humans who were genetically engineered using CRISPR were born, which means that children were used as medical experiment without giving consent. This clearly goes against the international consensus about using editing techniques on human embryos. No wonder so many people find this news extremely worrying.

Technologies

When it comes to technological progress, I think there is one name that many will think of when asked about a person who plays the most important role in it. Elon Musk. This young visionary is an owner or a partial owner of multiple companies that have certainly achieved a lot last year.

His two companies, Tesla Motors and SpaceX, have together created a new artificially produced satellite that is now orbiting around the Sun. It's not an or-

dinary satellite but an electrical sports car Tesla Roadster, that previously belonged to Elon himself, which is now driven by a dummy. It was carried to the space by Falcon Heavy on February 6, 2018, and the live stream from the launch of this rocket was viewed by 2.3 million people, which makes it the second most watched live stream in history of YouTube (the first one was the Red Bull Stratos jump, in case you were wondering).

Some call it stupid and useless. Some go for awesome and original instead. I will just say eccentric.

On the other hand, while some cars are conquering the space and are being followed by thousands of people, the others were regarded in a much more negative light. Those who are not fans of artificial intelligence were on high alert when an Uber self-driving car killed a woman in Arizona on March 18. In addition, voices of those who want self-driving vehicles to disappear from the roads got louder and more numerous. Because of this, Uber decided to stop testing these cars on real roads for a whole nine months causing financial losses and slowing down progress. Whether this malfunction was excusable or not, AI has a long way to go.

Climate change

To begin again on a lighter note, in 2018 we found that the holes in the ozone layer are recovering relatively fast. At least much faster than we had previously believed. If this trend continues, the hole in the northern hemisphere will have closed completely by the 2030s and in the southern hemisphere by 2050s. This goes to show that we are able to enact

global change if we unite and decide to change our attitudes. Next time, when you're telling yourself that you as an individual cannot change anything, just think of yourself as a conduit for a much bigger power that can do incredible things.

This is exactly what we should do when it comes to the extensive release of into the air. In 2018 there were record high carbon emissions. That stands for shocking 37.1 billion metric tons that were emitted last year. To make things worse, the predictions for the following years are not optimistic either, especially with many powerful countries not making the environment their priority, presumably on the assumption that if you don't see what is killing you, it simply doesn't exist.

All the things mentioned in this article are just a tiny fraction of everything that happened last year. With the constant flow of news and fast progress, it is next to impossible to know about everything. For many, progress has become a priority and it is now clashing with ethics. We hope we inspired you to follow this journey and watch this space with us.

Jana Uhrinová

POLAROID LOVE

Instantný fotoaparát alebo „Polaroid“ (názov jedného z výrobcov) je typ fotoaparátu so samovyvolávacím filmom. Práve tieto foťáky sa v poslednom období dostali na veľmi vysoké priečky v nákupných zoznamoch mladých ľudí. Trend zachytenia momentu s nostalgickou atmosférou sa pomaly dostáva do popredia pred digitálnu fotografiu. Ako tieto fotoaparáty vznikli? Aké sú výhody a nevýhody? Ktorý instantný fotoaparát sa oplatí? Na tieto aj iné otázky vám odpoviem v nasledujúcom článku.

História v skratke

Amerického fyzika Edwina Landa sa jedného dňa jeho trojročná dcéra spýtala, prečo nemôže vidieť fotku, ktorú práve jej otec odfotil. Edwinovi táto otázka natoľko vrtala v hlave, že napokon začal premýšľať hlbšie a začal pomaly

zostavovať prvé komponenty budúceho veľkého vynálezu – instantného fotoaparátu. V roku 1948 sa na trh konečne uviedol fotoaparát Polaroid 95. Prvý instantný fotoaparát na svete, ktorý sa stal absolútnym trhákom.

50-te roky sa viedli v znamení pokračujúceho úspechu, 60-te roky znamenali pre instantnú fotografiu obohatenie o farebný film. Najväčší vrchol pre Polaroidy však nastal v 70-tych rokoch. Legendárny model Polaroid SX-70 bol uvedený na trh v roku 1972. Bol natoľko populárny, že za jediný deň firma vyrobila 5000 kusov. O päť rokov neskôr ho prekonal fotoaparát One Step Land s automatickým zaostrením.

Od 80-tych rokov mala firma Polaroid čím ďalej tým menej zisku. Spôsobila to silná konkurencia a nástup modernejších technológií. V roku 2008 firma oficiálne ohlásila koniec výroby.

Ktorý je ten pravý?

Na trhu nájdeme desiatky druhov a značiek instantných fotoaparátov. Je potrebné si určiť, čo by ste od potencionálneho fotoaparátu chceli. Ak hľadáte instantný fotoaparát čisto na fotenie na párty s kamarátmi, tým pravým by mohol byť momentálne populárny a pomerne cenovo dostupný Fujifilm Instax. Nevýhoda týchto fotoaparátov je pomerne malý formát fotky a v neposlednom rade kvalita a autenticnosť fotky.

Ak ste milovník auten-

tických vecí so špecifickou nostalgickou atmosférou, mali by ste siahnuť po značke Polaroid a konkrétne po modeli Polaroid 600. Ďalšou alternatívou určenou pre tých skúsenejších je Polaroid SX 70, kde máte kontrolu nad ostrením aj svetelnosťou. Bohužiaľ, momentálne sa nedajú kúpiť nové Polaroidy, ale je mnoho obchodov, kde ich ponúkajú v špičkovom stave. Skvelou stránkou, ktorá ponúka bazarové kúsky, ktoré vyzerajú ako nové, je polagraph.cz.

Výhody a nevýhody Polaroidov

- + fotka na počkanie
- + farby
- + celková atmosféra a dojem fotografie
- + pomerne ľahká manipulácia s fotoaparátom
- + malá veľkosť fotoaparátu
- + priestor na kreativitu pri experimentovaní s fotografiami
- + nie je potrebné to nabíjať

- cena filmu a fotoaparátu
- malý počet fotiek vo filme (8-10ks)
- kazivosť (hlavne pri starších Polaroidoch)
- žiadna možnosť úpravy fotky neskôr

Polaroidy vás robia prirodzene šetrnými. Ak máte kúpenú jednu krabičku s filmom (cena sa pohybuje okolo 15-20eur), všetko, čo máte, je asi tak 10 pokusov, takže každá jedna fotka sa pre vás stane posvätnou a dáva vám priestor poriadne si rozmyslieť, čo a ako odfoťíte. Je to troška ako hra, lebo v podstate nikdy presne neviete, ako vám fotografia vyjde. V dnešnej rýchlejšej dobe sme zaplavení miliónmi fotiek a s tým súvisí aj strata čara a hodnoty fotografie. Fotka z Polaroidu vám zostane navždy, takisto ako spomienka na moment, ktorý ste na nej zachytili.

Veronika Karasová

REVIEWS

Book

Heather Morrisová: Tetovač z Auschwitzu

Túto knihu som dostala ako darček a hneď ma uchvátila. Možno aj preto, lebo príbeh je napísaný podľa skutočného príbehu dvoch židovských Slovákov, ku ktorým bol život častokrát až príliš krutý, ale oni si napriek všetkému zachovali svoje sny.

Dej sa začína cestou do koncentračného tábora Auschwitz a je písaný očami Laleho, ktorý neskôr dostane prácu tetovača. Táto činnosť mu dáva rôzne výhody ale aj nevýhody, ktoré zahŕňajú či už lepšie porcie jedla, alebo ničenie tiel nevinných mužov, žien a detí. V deň, ktorý sa ničím nelíšil od ostatných, spoznáva Gitu, do ktorej sa hneď na prvý pohľad zamiluje. Zaumieni si, že sa z tohto tábora dostanú spolu a budú žiť dlhý spoločný život. Aby však svoj sen naplnili, musia prekonávať všetky prekážky, ktoré im život hádže pod nohy.

Na románe sa mi najviac páčil dej, ktorý bol veľmi nevyspytateľný a prekvapujúci. To, čo robí túto knihu zaujímavou, je hlavne Laleho elán do života, aj keď vedel, aký osud pre neho aj Gitu nacisti chystajú. Tetovač z Auschwitzu sa veľmi rýchlo číta, je napínavý, napriek všetkému aj romantický. Knihu by som odporučila každému, kto má rád príbehy založené na historických udalostiach a vie sa vcítiť do postáv, lebo iba tak pochopí príbeh a hrôzy, ktorými si hrdinovia prešli.

Erika Grolmusová

Music

Franz Ferdinand – Always Ascending (2018)

Franz Ferdinand, with their truly wondrous pun-slash-song Take Me Out caught my attention a few months ago. I decided to check out their new album, hoping that at least one song would be as good as my first.

Fortunately, I was incorrect – I loved all of them. As someone who enjoys both indie and Scotland (even though the accent unfortunately isn't prominent in their music), I was thrilled to find a combination of them. Their music

is energetic and uses interesting concepts, such as the song Always Ascending – it references the Shepard Tone, playing it in the background to truly create the feeling of the song “always ascending”. Their lyrics criticise human behaviour using simple language which is underlined by funky music, both of which keep you from realising the true weight of the song – for example, in “Lois Lane,” they use Superman's girlfriend to point out the selfishness of altruism. The album is filled with different concepts and ideas, but together they make it work and create something interesting both melodically and lyrically.

Neither the album nor the group are for everyone, but they definitely did capture my heart and I believe that anyone, who enjoys the more dynamic side of indie, will like the album just as much.

wikipedia.org

ALWAYS
ASCENDING

Terézia Slyšková

Movie

Jack stavia dom (2018)

Každý, kto pozná dánskeho režiséra Larsa von Triera, vie, čo má od jeho filmografie očakávať. Teda, aspoň do určitej miery. To platí dvakrát o jeho najnovšom filme Jack stavia dom, ktorý divákov rozdelil na dva tábory. Jeden sa stotožňuje so stovkou návštevníkov filmového festivalu v Cannes, ktorý sa postavili zo sedadiel a sálu opustili v strede snímky. Druhý tábor prehlasuje, že film je zatiaľ najhlbším nazretím do duše režiséra, ktorý je notoricky známy svojimi škandálmi a poburujúcimi názormi. Jack, ktorého postavu znamenite stvárnil americký herec Matt Dillon, rozpráva svoj príbeh piatich

krutých vrážd Virgilovi, ktorého až do konca filmu poznáme iba ako hlas, ktorý kladie otázky. Brutalita vrážd stúpa každou ďalšou Jackovou epizódou a divák cez rozhovory s Virgilom objavuje zvrátenosť jeho mysle, ktorá beštialitu spája a prirovnáva k umeniu, o ktoré sa Jack svojimi skutkami usiluje. Celý film je plný nielen bezcitnosti, vydarenej práce kamery a mimoriadnych výkonov hercov, ale taktiež paralel, jednou z nich je napríklad Danteho Božská komédia, odkiaľ pramení inšpirácia na postavu Virgila, ktorý aj v tomto prípade vedie Jacka ako Dantehoc ez jednotlivé kruhy pekla. Film Jack stavia dom som zaradila do svojej pomyselnej krabice umenia, ktoré ma šokovalo, znechutilo, donútilo nad ním dlho premýšľať, ale hlavne, visela som na každom jeho detaile.

Tereza Ďaďová

Stand-up

John Mulaney: Kid Gorgeous at Radio City

John Mulaney has got to be one of the best current stand-up comedians, or at least for me he is. Not only is his ability to poke fun at almost everything and stay in his lane at the same time impressive, his perfect comedic timing and subtle physical comedy, along with his talent with accents and different voices that just fits whatever situation or character he wants are something I haven't seen many comedians balance. He likes to use unexpected brick jokes, referencing to his previous jokes much later in the show in the middle of another joke, making you laugh much harder than you would have expected. Hearing STREET SMARTS being yelled at you makes you feel like you're truly at an assembly, you find out about Mick Jagger's creative process and get to discover the surprising similarity between horses and American presidents. I believe anyone who is willing to spend an hour to watch a man who looks and sounds like a 40's TV anchor should definitely try it.

Terézia Slyšková

OROL SUČIANSKY

Naša literárna príloha sa v tomto čísle môže pýšiť množstvom poetických (a prozaických) duší. Ludovít by sa hrdou usmieval pri pohľade na toľko talentov v jednom čísle. Tentokrát sme vyzvali vás, čitateľov, aby ste sa nám pochválili so svojimi slovnými hračkami, metaforami či rýmami. Ponúkame vám tak nazrieť do sveta vašich spolužiakov, inšpirovať sa a aspoň nachvílu sa zžiť do ich kože

pri čítaní týchto riadkov... a keďže je čas valentínsky, naše výtvary sa týkajú len toho najpoužívanejšieho, priam gýčového, motívu v dejinách umenia – lásky. Nechceme hneď na úvod nič prezradiť, ale nikdy neviete kto na GBASe má práve na vás crush, lebo kludne to môže byť aj váš spolužiak/spolužiačka, ktorý/ktorá o vás potajme spisuje sonety.

May I tell you

May I tell you, my angel
how your eyes are recording
every single step I take
seeing me from every angle
how quickly I change my acting
trying not to make any mistakes

May I tell you my baby
how your fingers could write
a book filled with romantic phrases
make my butterflies fly and be free
take your hand and hug you tight
and never let you go for ages

May I tell you my flower
how shiny you make me look
when I'm with you smiling and laughing
you can hear my heart beat faster
and my eyes, two diamonds, sparkle

May I tell you honey
how the moon lights our paths
and how stars dance in the rhythm
of your angelic voice singing
blooming and growing in the garden
your favourite precious plants
and waking up animals
from winter sleeping
to beautiful life here outside

May I also tell you
how your existence affects my soul
my scars get healed with your fingers
how you fix my broken heart
and fill the missing parts

How you protect me
from my negative thoughts
from all those dark creatures
who live under my bed
you're my protective teddy bear
who loves to put his arms
around my waist
and makes me feel truly loved
for the first time

Katarína Košútová

Two souls in love

All precious stars in the sky
 All flowers that grow from my heart
 All shells that glitter in the ocean
 All colourful butterflies dancing around us
 Can't be compared to such a special creature
 As you are

My eyes get hypnotised
 By your two chocolate seas
 Letting me drown in them
 So deep
 Even mermaids, Poseidon
 Or even those kind fishes and dolphins
 Wouldn't know how to destroy
 The power which holds me
 And won't let me go

Love
 The strongest power
 It attached my heart to yours
 beating in the same rhythm
 Our minds
 Our thoughts
 Our dreams and personalities
 They are connected

In the night
 When the moon shines bright
 When demons got up too fast
 When there's no one around
 I hear you scream and cry so loud

My sense perception crash
 My body immobilises
 Heart leaks out of my body
 I can't feel myself anymore
 My breath can't be caught
 And i'm really scared
 If this is happening to you, too

I feel what you feel
 I cry when you cry
 I fall when you hit the floor
 But I'm also happy
 When you're full of energy

I promise you
 My mind won't disappoint you
 I won't hurt myself anymore
 Why would I do this to an angel?
 My love will grow faster and faster
 Kindness won't leave my soul
 You and I will never get lost

Katarína Košútová

**Sklamanie
 Či smútok z činov
 Otázky prečo
 Cítim sa vinnou**

**Ked' vidím ho
 Stále mám ten známy pocit
 Cítim silnú lásku
 Chcem ju ďalej v sebe nosiť**

**Tú lásku čo poznala som vtedy
 Vášeň, ten dotyk, pocit nehy
 Potrebujem znovu jeho všetko
 Cítiť sa milovane a krehko**

anonym

Hnedé oči. Biele tenisky. Sledujú ma kamkoľvek sa pohnem. Cestou do školy, domov, ba neraz aj v snoch. Zvláštne, ako si človek zapamätá malé detaily, ktoré mu hneď dokážu pripomenúť jedného človeka. A pritom, koľko ľudí na svete má hnedé oči? A koľko takých vlastní biele tenisky? Určite aspoň niekoľko tisíc, a mne predsa vždy na rozum príde len jeden človek. Blúznim. Nespím. Nejem. Prestávam vnímať realitu. Ako vám môže záležať na človeku, ktorého vlastne ani nepoznáte? Ako vám niekto taký môže chýbať, keď ani neviete aké je to byť s ním? Mysel má vtipnú vlastnosť - kreativitu. Vykreslí si osobu v najviac perfektnom svetle, aké len existuje, a pritom to jediné, čo sa rovná realite sú práve najmenšie detaily a výzor - ako tie jeho hnedé oči a biele tenisky. Zrazu sa pre vás takmer neznámy človek stane vašim vzorom, predstavou inteligencie, múdrosti a krásy. Ideálom. Prosím, nenechajte sa zaslepiť vlastnou myslou. Čo by človek dal za to, aby sa zbavil prebdených nocí, zbytočných myšlienok a predstáv. Žite v realite, nebojte sa toho, čo sa môže stať, pretože kým to neskúsate, tak nikdy nebudete vedieť na čom ste. Bolo by správne vyjadriť city nech sa stane, čo sa má stať. Škoda, že ja to nedokážem... Myslím, že je na čase zabudnúť na neho.

anonym

Inzerát

Predám svoju DUŠU
 Hlásim cez veľký mikrofón
 Predám aj tie posledné kúsky z nej
 Krehká čistá (ne)milujúca
 ponorí ťa do sveta nádejí
 utopí racionálne myšlienky
 roztrhá náznak nedôverčivosti
 idealizuje svet fantázií nevinných myslí
 vytrhne srdce z hrude bez fyzickej sily
 no zachová svoj tvar
 naučí ťa tancovať v daždi
 spievať vo vetre
 skákať ponad dúhy
 zmocní sa buniek v bunkách
 jednobunkovcov
 dosiahne i najvyššie položený bod.
 Jediné však, čo chýba jej sú krídla odvahy.
 Normálne stojím uprostred cesty
 A kričím
 Predám svoju DUŠU!!
 Tak nech nájde sa zbabelec túžiaci po nej ...

Patricka

FRANKOVKA.

Otrávilá obeh.
Alfréd dlho zabíjal žalospevy
nepočúval lahodnú melódiu.
Pridlho.
Vína prebralo vedenie a všetci sa
vzdali vojny proti večne červenej zanovitosti.
Neplával na papieroch
tobôž medzi riadkami.
Topil sa v písmeňách liehu

ALFRÉD

Slaná frankovka je lepší spisovateľ
ako Alfréd.
Alfréd býval tiež strhujúcim
básnikom, ktorý písal farby
a vpíjal ich do papiera.
Tvoril chutné koláče
piekol strofy, verše a rýmy.
Potom prišiel kal línie
osnova dosiahla svoje vyvrcholenie
pliahu
katastrofu.
Deštruktívna pijavica kopy
parazitovala Alfrédovi na krvi.
Vtedy prišla na dosky,
čo znamenajú svet

AŽ RAZ.

Celkom zabudol na spodné prúdy.
Celkom zabudol na dýchanie.
Celkom zabudol písať.
Celkom zabudol žiť.
Celkom zabudol.
Triasol amok za plecía
zvracal to, čo kedysi bol on.
Nechcel sa pustiť.
Slaná frankovka bola napokon
vždy lepší spisovateľ
ako my všetci dohromady.

Dominika Vidovičová

Zatiaľ čo vášho nápadníka si na škole vybrať nemôžete, v našej poslednej poviedke si to, s kým skončíte (ale stále len v poviedke), vyberáte sami. Či už prvá alebo druhá verzia, obe naraz, vyberajte múdro, ale vyberajte aj ješitne. Predsa len, je to len príbeh.

please, put my pizzas together

We knew it was a dumb idea. We had known it even before we made the plan, the call, when we answered the doorbell. But now, shifting on the couch, restless, we were proved right. Buying two Quattro Formaggi for two people was, indeed, a dumb idea.

A bottle of dry champagne and something strangely luxurious, say, a lobster, in a nearby pseudo-fancy restaurant? Maybe a tiny bit smarter, but not enough to consider it. Before we realized the society expects us to celebrate the fourteenth of February like it was somehow special, every table was booked. In order to make it at least a bit satisfactory for all of our romantic friends, we doubled the classic Friday order, downloaded the entire Star Wars franchise and made ourselves snug as a bug in a rug. As I tried my best not to openly stare at either Ewan McGregor or Carrie Fisher (which was a tough job on its own), bits and pieces of our first four-cheese pizza emerged from the depths of my mind and carried me away.

Who in their right mind socializes a day before finals? Gabe groaned softly, getting out of his bed, but he didn't fool anyone, the distraction was very much welcome. Muffled voices and a smell I could recognize anywhere came through the closed door. I stormed into the hall, maybe a bit rude. Didn't mind.

the normie, boring version

„Is that four-cheese?“ Gabe laughed at me, then turned back to the girl standing in front of our room, carrying a cardboard box: „See, Mikey here will be happy to split it up, so come in.“ It was Lydia, I met her in some of my classes. I was tempted to just split the pizza right away, put it on a plate and continue staring into the papers, while having a true depression meal with zero effort, but Gabe was in no mood for studying. We settled on my bed, everyone with a slice in one hand, an A4 in the other, and every once in a while, my roommate sent me a disappointed emoji. They kept a very lively conversation, in which I had no intention to participate. Don't get me wrong, the food was lovely, but that was it. As soon as there was nothing to keep her a second longer, the girl handed my scripts back, got up, softly wrapped her arms around Gabe's shoulders and left.

The same girl whose head was now prepped up against my arm and whose fingers were busy getting to know my palm lines and all the tendons of my wrist.

“Boy, I’m really trying, but you’re not making this easy,” Gabe yelled precisely one-twelfth of a second after he closed the door behind her. “Either appreciate my effort, or stop whining about not getting any,” and he threw himself onto the mattress, careful not to mess his stash of papers. I aced the exam as did she, and the next day, G was nowhere to be found. I heard the same mix of voices outside our front door at around 8pm, then a second of silence, horrendous screech of the hinges, and a deep exhale.

“Who would have thought, Mikhail,” he practically waltzed in. I called him out as a traitor, closing my most precious Pratchett paperback, to which he responded with an expression of an aquarium fish.

“Judging from yesterday, you were not interested,” and I shrugged, mumbled something about westerners being a bunch of backstabbers and opened the book right where I stopped.

“But,” he closed it right back without marking the page, “regardless of you being an antisocial nerdy bookworm, since she’s the same, you’re gonna pick up Domino’s four-cheese kink of yours in about three minutes, knock on the room 315 and MEET with PEOPLE,” he laughed as I slowly sat up in disbelief, aquarium-fished.

“Gabriel, there are times where I wonder whether Lucifer is really the one from hell,” I sighed. No point in objecting. Why use Tinder, when I’ve got an awkwardly open/openly awkward friend.

It was Friday. Three years later, we were here. Lyd was already asleep, so I slowly repositioned her from my shoulder to actually lie in my lap. That way I could play with her hair during the last two movies. Mostly I lifted it and then put it back, too absent-minded to think up something more advanced, too mesmerized by its softness, too scared to mess the perfection up. Towards the ending of Episode VIII, she turned to face the ceiling.

“Did I really sleep through most of it?” she asked, the voice as soft as the hair, half asleep.

“My disappointment in your performance cannot be overstated,” I exclaimed, in a serious tone. She closed her eyes, because that was just the way she smiled. I made a note to ring Gabe up and thank him, I lost track of what number it would be this time. He kept a record of that, though.

*****imagine blue and pink, but make it just pink*****

“Well, well, well, if it isn’t my favourite person,” Laura exclaimed, pushing her way past Gabe and setting off to hug me. She was gifted with the ability to sense my interest in things, and therefore she acted as if the pizza wasn’t there at all. She knew that the order of priorities was pizza before her and she had quite a few important announcements to make. Upon seeing the papers all over my bed, she started piling them up. With zero concern, I just threw them off, making a note to clean the floor up once I’ll feel like leaving the bed again.

“Well, first of all, I’ve come to accept the fact that I’ll E my way out of this

exam, second of all, I'm bored, because everyone wants to ace it and third of all, I know you're already radiating the scripts because I haven't seen you in a week. Gabriel here was playing DnD with me and my boys yesterday, so we better head out before he tears us to shreds."

"Do you want to make up for the week of small talk in an hour?" and she nodded. I really missed her.

We got settled on a monumental statue somewhere on the periphery of this abomination of a town, which had just enough horizontal faces for the Catherine, the Laura and the pizza. Since I missed out on the DnD session, I had the whole story retold, and she even flicked through her diary to inform me, with a scoop of grandeur, who dared make her angry or sad on what occasion. We blasted some music from my Spotify Discovery, which was way cooler than hers (allegedly), commented on every by-passer, and through all that the four cheeses grew colder. It was virtually impossible to connect Laura to a not. She was all the affirmatives, maybe apart from not ever quiet. When we noticed the box again, because a bird landed dangerously close to it, that was the only time ever spent in silence. Not that I ever complained. It was never too much, or enough, to know about her. Cheesy much?

"Do you think Gabriel is actually studying? I mean, nope, he isn't, but can't we give him an extra hour?" she said upon throwing the empty box into a nearby trash can. I figured, why not. And you wouldn't believe, how many monuments with at least two smaller, or one big horizontal face there are in this small town. We had them all counted by the time we were out of college. On 14/02, they were extremely prone to be swarming with teenagers, "having fun". No, thank you.

After the first two movies, we decided for a round two of pizza. That was also not a bright idea, but there was something strangely comforting in the fact that other people were fumbling around with these giant creepy lobsters while not allowed to use hands. Drinking champagne. Upon my smart, implicit thought process, I got up, went straight across the kitchen and pulled two cans of Irn-Bru out of the secret stash, which Laura was never to find. As I arrived victoriously back to the living room, to Princess Leia princess-leiing, Laura's eyes - honest to god - lit up.

"Kate, man, I love you," she exclaimed with her mouth full, almost as if proud of something. Either the fact just voiced, or her ability to speak while being stuffed with pizza all the way up. I laughed. "Cheesy much, Lu?"

Natália Hilbrychtová

